

LĒMUMI

PADOMES LĒMUMS (ES) 2015/1848

(2015. gada 5. oktobris)

par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm 2015. gadam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 148. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Lai sasniegtu mērķus par pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību, kuri izklāstīti Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā, dalībvalstīm un Savienībai jāizstrādā koordinēta stratēģija nodarbinātības jomā, īpaši atbalstot kvalificētu, mācītu un pielāgoties spējīgu darbaspēku, kā arī darba tirgus, kas spēj reaģēt uz pārmaiņām ekonomikā. Dalībvalstīm, ņemot vērā valsts praksi attiecībā uz darba devēju un darba ņēmēju atbildību, nodarbinātības veicināšana jāuzskata par vispārsvārīgu jautājumu un sava darbība šajā sakarā jākoordinē Padomē.
- (2) Savienībai ir jāapkaro sociālā atstumtība un diskriminācija un jāsekmē sociālais taisnīgums un aizsardzība, kā arī sieviešu un vīriešu līdztiesība. Nosakot un īstenojot politiku un darbības, Savienībai ir jāņem vērā prasības, kas saistītas ar augsta nodarbinātības līmeņa veicināšanu, atbilstīga sociālās aizsardzības līmeņa nodrošināšanu, sociālās atstumtības apkarošanu un augsta līmeņa izglītību un mācībām.
- (3) Dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes ir saderīgas ar dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm, kas noteiktas Padomes lēmumā (ES) 2015/1184 ⁽⁴⁾. Kopā tās veido integrētās pamatnostādnes stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai ("integrētās pamatnostādnes stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai"), un tās ir jāpieņem Padomei, lai dotu ievirzi dalībvalstu un Savienības politikai.
- (4) Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) Savienība ir izstrādājusi un īstenojusi politikas koordinēšanas instrumentus fiskālās, makroekonomiskās un strukturālās politikas jomās. Eiropas pusgads apvieno šos dažādos instrumentus visaptverošā sistēmā integrētai daudzpusējai ekonomikas, budžeta, nodarbinātības un sociālās politikas uzraudzībai un tiecas uz to, lai tiktu sasniegti stratēģijas "Eiropa 2020" mērķi, jo īpaši mērķi nodarbinātības, izglītības un nabadzības mazināšanas jomā, kas noteikti Padomes Lēmumā 2010/707/ES ⁽⁵⁾. Turklāt tiek sagaidīts, ka Eiropas pusgada racionalizēšana un nostiprināšana, kā noteikts Komisijas 2015. gada izaugsmes pētījumā, vēl vairāk uzlabos tā darbību.

⁽¹⁾ 2015. gada 8. jūlija atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽²⁾ 2015. gada 27. maija atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽³⁾ 2015. gada 4. jūnija atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽⁴⁾ Padomes lēmums (ES) 2015/1184 (2015. gada 14. jūlijs) par vispārējām pamatnostādņēm dalībvalstu un Eiropas Savienības ekonomikas politikai (OV L 192, 18.7.2015., 27. lpp.).

⁽⁵⁾ Padomes Lēmums 2010/707/ES (2010. gada 21. oktobris) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm (OV L 308, 24.11.2010., 46. lpp.).

- (5) Finanšu un ekonomikas krīze ir atklājusi un izgaismojusi būtiskus trūkumus Savienības ekonomikā un tās dalībvalstu ekonomikā. Tāpat tā ir uzskatāmi parādījusi dalībvalstu ekonomikas un darba tirgu ciešo savstarpējo atkarību. Patlaban galvenais uzdevums ir virzīt Savienību uz gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi un jaunu darbvietu izveidi. Tālab ir nepieciešama koordinēta, vērienīga un efektīva politikas rīcība gan Savienības, gan valstu līmenī saskaņā ar LESD un Savienības ekonomikas pārvaldības principiem. Kombinējot pasākumus piedāvājuma un pieprasījuma jomā, šādai politikai būtu jāpalielina investīcijas, jāatjauno apņemšanās veikt strukturālas reformas un jāievēro fiskālā atbildība, vienlaikus ņemot vērā tās ietekmi uz nodarbinātību un sociālo jomu. Šajā ziņā īpaši noderīgs ir 2015. gada Padomes un Komisijas vienotajā nodarbinātības ziņojumā ietvertο galveno nodarbinātības un sociālās jomas rādītāju rezultātu pārskats, kas palīdz savlaicīgi atklāt galvenās nodarbinātības un sociālās problēmas un atšķirības un apzina jomas, kurās politiski pretpasākumi ir vajadzīgi visvairāk.
- (6) Reformās darba tirgū, tostarp valstu mehānismos darba samaksas noteikšanai, būtu jāievēro valstu sociālā dialoga prakse un būtu jānodrošina politiskās iespējas, kas vajadzīgas, lai ņemtu vērā daudzveidīgos sociālekonomiskos jautājumus.
- (7) Dalībvalstīm un Savienībai būtu arī jānovērš krīzes sociālā ietekme un jātiecas veidot saliedētu sabiedrību, kurā cilvēkiem ir iespējas paredzēt un pārvaldīt pārmaiņas, aktīvi piedaloties sabiedriskajā dzīvē un ekonomikā. Būtu jānodrošina visiem vienlīdzīga piekļuve un iespējas un jāsamazina nabadzība un sociālā atstumtība, šajā nolūkā jo īpaši nodrošinot darba tirgu un sociālās aizsardzības sistēmu efektīvu darbību un likvidējot šķēršļus dalībai darba tirgū. Dalībvalstīm būtu arī jāpanāk, ka no ekonomikas izaugsmes labumu gūst visi iedzīvotāji un visi reģioni.
- (8) Integrētajām pamatnostādnēm stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai atbilstīga rīcība ir nozīmīgs solis ceļā uz stratēģijā gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei "Eiropa 2020" ("stratēģija "Eiropa 2020") noteikto mērķu sasniegšanu. Stratēģija "Eiropa 2020" būtu jāstiprina ar integrētu Eiropas un valstu mēroga politikas kompleksu, ko dalībvalstīm un Savienībai vajadzētu īstenot, lai panāktu koordinētu strukturālo reformu pozitīvu ietekmi plašākā mērogā, veiktu pienācīgus ekonomikas politikas kopuma pasākumus un sniegtu konsekventāku Eiropas politikas ieguldījumu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu īstenošanā.
- (9) Lai gan integrētās pamatnostādnes stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai ir adresētas dalībvalstīm un Savienībai, tās būtu jāīsteno partnerībā ar visām valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, šajā darbībā cieši iesaistot parlamentus, kā arī sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus.
- (10) Integrētajās pamatnostādnēs stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai, paturot prātā dalībvalstu savstarpējo atkarību, dalībvalstīm ir sniegtas norādes par reformu īstenošanu. Minētās integrētās pamatnostādnes ir sagatavotas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu un ar spēkā esošiem Eiropas tiesību aktiem. Minētās integrētās pamatnostādnes būtu jāizmanto par pamatu konkrētām valstīm sagatavotiem ieteikumiem, kurus Padome var adresēt dalībvalstīm.
- (11) Nodarbinātības komitejai un Sociālās aizsardzības komitejai saskaņā ar attiecīgām Līgumos paredzētām pilnvarām būtu jāuzrauga, kā attiecīgā politika tiek īstenota, raugoties no nodarbinātības pamatnostādņu aspekta. Minētajām komitejām un citām Padomes darba sagatavošanas struktūrām, kas iesaistītas ekonomikas un sociālās politikas koordinēšanā, būtu jāstrādā cieši kopā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo tiek pieņemtas pielikumā izklāstītās dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes. Minētās pamatnostādnes ir daļa no integrētajām pamatnostādnēm stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai.

2. pants

Pielikumā izklāstītās pamatnostādnes dalībvalstis ņem vērā to nodarbinātības politikā un reformu programmās, par kurām ziņojumus iesniedz saskaņā ar LESD 148. panta 3. punktu.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Luksemburgā, 2015. gada 5. oktobrī

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
N. SCHMIT*

PIELIKUMS

**DALĪBVALSTU NODARBINĀTĪBAS POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES
INTEGRĒTO PAMATNOSTĀDŅU STRATĒĢIJAS "EIROPA 2020" ĪSTENOŠANAI II DAĻA****5. pamatnostādne. Palielināt pieprasījumu pēc darbaspēka**

Dalībvalstīm būtu jāveicina kvalitatīvu darbvietu izveide, jāsamazina šķēršļi, kas liedz uzņēmumiem pieņemt darbā cilvēkus, jāsekmē uzņēmējdarbība un jo īpaši jāatbalsta mazo uzņēmumu izveide un izaugsme. Dalībvalstīm būtu aktīvi jāveicina sociālā ekonomika un jāsekmē sociālā inovācija.

Nodokļu slogs būtu jāpārorientē no nodokļu uzlikšanas darbaspēkam uz citiem nodokļu iekasēšanas avotiem, kuri mazākā mērā negatīvi ietekmē nodarbinātību un izaugsmi, vienlaikus veidojot tādu ieņēmumu politiku, kas nodrošina pienācīgu sociālo aizsardzību, un izdevumus novirzot izaugsmes veicināšanai. Darbaspēkam uzlikto nodokļu samazināšanai būtu jāorientējas uz tādu šķēršļu un traucēkļu novēršanu, kuri kavē dalību darba tirgū, jo īpaši tajā sabiedrības daļā, kas ir visvairāk attālināta no darba tirgus.

Dalībvalstīm kopā ar sociālajiem partneriem un saskaņā ar valsts praksi būtu jāveicina tādu algu noteikšanas mehānismu izmantošana, kas ļauj darba atalgojumu salāgot ar ražīguma attīstības tendencēm. Būtu jāņem vērā prasmju atšķirības un atšķirības reģionu, nozaru un uzņēmumu saimnieciskās darbības rādītājos. Nosakot minimālo algu, dalībvalstīm un sociālajiem partneriem būtu jāņem vērā tās ietekme uz strādājošo personu nabadzību, darbvietu radīšanu un konkurētspēju.

6. pamatnostādne. Stiprināt darbaspēka pieejamību, prasmes un kompetences

Dalībvalstīm, sadarbojoties ar sociālajiem partneriem, būtu jāveicina ražīgums un piemērotība darba tirgum, pienācīgi nodrošinot atbilstīgas zināšanas, prasmes un kompetences. Dalībvalstīm būtu jāveic vajadzīgās investīcijas visās izglītības un apmācības sistēmās, lai sekmētu to efektivitāti un lietderību, uzlabojot darbaspēka prasmes un kompetences un tādējādi ļaujot tām aizvien digitālākas ekonomikas apstākļos un saistībā ar tehnoloģijas, vides un demogrāfiskajām izmaiņām labāk prognozēt strauji mainīgās vajadzības dinamiskajos darba tirgos un apmierināt tās. Dalībvalstīm būtu jāstiprina centieni, lai uzlabotu kvalitatīvas mūžizglītības pieejamību visiem, un jāīsteno aktīvu vecumdienu stratēģijas, kas dod iespēju paildzināt darba mūžu.

Būtu jānovērš strukturālās nepilnības izglītības un apmācības sistēmās, lai nodrošinātu augstas kvalitātes mācību rezultātus un samazinātu to jauniešu skaitu, kuri mācības pārtrauc priekšlaicīgi. Dalībvalstīm būtu jāpaaugstina iegūtais izglītības līmenis, jāsekmē uz darbu balstītas mācību programmas, piemēram, duālās mācības, jāuzlabo profesionālā apmācība un jāpalielina iespējas atzīt un akreditēt prasmes un kompetences, kas iegūtas ārpus formālās izglītības.

Būtu jārisina augstā bezdarba un neaktivitātes jautājums. Ilgtermiņa un strukturālais bezdarbs būtu ievērojami jāsamazina un jānovērš, izmantojot visaptverošas un savstarpēji papildinošas stratēģijas, kas ietver individualizētu aktīvu atbalstu, lai palīdzētu atgriezties darba tirgū. Jautājums par jauniešu bezdarbu un to jauniešu lielo skaitu, kas nav iesaistīti ne izglītībā, ne darba tirgū, ne apmācībā (NEET), būtu vispusīgi jārisina ar strukturāliem uzlabojumiem pārejā no mācībām uz darbu, tostarp pilnībā īstenojot garantiju jauniešiem.

Būtu jāmazina nodarbinātības šķēršļi, īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām.

Būtu jāpalielina sieviešu dalība darba tirgū, un ir jānodrošina dzimumu līdztiesība, tostarp ar vienlīdzīgu darba samaksu. Būtu jāveicina darba un ģimenes dzīves saskaņošana, jo īpaši agrīnas pirmsskolas izglītības, aprūpes pakalpojumu un ilgtermiņa aprūpes pieejamība, kas ir maksas ziņā pieņemami un kvalitatīvi.

Dalībvalstīm būtu pilnībā jāizmanto Eiropas Sociālā fonda un citu Savienības fondu atbalsts, lai sekmētu nodarbinātību, sociālo iekļaušanu, mūžizglītību un izglītību un uzlabotu valsts pārvaldi.

7. pamatnostādne. Sekmēt darba tirgu darbību

Dalībvalstīm būtu jāņem vērā elastīguma un drošības principi ("elastdrošības principi"). Tām būtu jāmazina un jānovērš darba tirgu segmentācija un jācīnās pret nedeklarētu darbu. Nodarbinātības aizsardzības noteikumiem, darba tiesībām un iestādēm būtu jānodrošina piemērota vide, kas sekmē pieņemšanu darbā, vienlaikus piedāvājot atbilstošu aizsardzības

līmeni gan visām nodarbinātām personām, gan darba meklētājiem. Būtu jānodrošina kvalitatīva nodarbinātība sociāli ekonomiskās drošības, darba organizācijas, izglītības un apmācības iespēju, darba apstākļu (tostarp veselības un drošības aspektu) un darba un privātās dzīves līdzsvara ziņā.

Saskaņā ar valsts praksi un lai uzlabotu sociālā dialoga risināšanu un efektivitāti valsts līmenī, dalībvalstīm attiecīgo reformu un politikas izstrādē un īstenošanā būtu cieši jāiesaista valstu parlamenti un sociālie partneri.

Dalībvalstīm būtu jāstiprina aktīva darba tirgus politika, uzlabojot tās efektivitāti, mērķtiecīgumu, mērķauditorijas sasniegšanas pasākumus, tvērumu un mijiedarbību ar pasīviem pasākumiem, to papildinot ar bezdarbnieku tiesībām un pienākumiem aktīvi meklēt darbu. Ar šo politiku būtu jātiecas uzlabot atbilstību starp piedāvājumu un pieprasījumu darba tirgū un jāatbalsta ilgtspējīga pāreja uz darba tirgu.

Dalībvalstu mērķim vajadzētu būt labākiem, efektīvākiem valsts nodarbinātības dienestiem, lai samazinātu bezdarbu un saīsinātu tā laiku, ar īpaši pielāgotu pakalpojumu piedāvājumiem sniedzot atbalstu darba meklētājiem, atbalstot pieprasījumu darba tirgū un īstenojot rezultātu novērtēšanas sistēmas. Dalībvalstīm būtu efektīvi jāmobilizē tie, kuri var piedalīties darba tirgū, un jāsniedz viņiem attiecīgas iespējas, vienlaikus aizsargājot tos, kas nespēj piedalīties darba tirgū. Dalībvalstīm būtu jāveicina iekļaujoši un visām sievietēm un vīriešiem pieejami darba tirgi, veicot efektīvus diskriminācijas novēršanas pasākumus, un jāpalielina piemērotība darba tirgum, ieguldot cilvēkkapitālā.

Lai pilnībā izmantotu Eiropas darba tirgus potenciālu, būtu jāveicina darba ņēmēju mobilitāte. Būtu jānovērš šķēršļi mobilitātei saistībā ar aroda pensijām un profesionālo kvalifikāciju atzīšanu. Vienlaikus dalībvalstīm būtu jānovērš spēkā esošo noteikumu pārkāpšana un jāatzīst potenciāla intelektuālā darbaspēka emigrācija no dažiem reģioniem.

8. pamatnostādne. Sekmēt sociālo iekļaušanu, apkarot nabadzību un veicināt vienlīdzīgas iespējas

Dalībvalstīm būtu jāmodernizē sociālās aizsardzības sistēmas, lai nodrošinātu efektīvu, iedarbīgu un atbilstīgu aizsardzību visos mūža posmos, sekmējot sociālo iekļaušanu, veicinot vienlīdzīgas iespējas gan sievietēm, gan vīriešiem un novēršot nevienlīdzību. Vispārīgu pieeju papildināšana ar selektīvām uzlabos efektivitāti, vienlaikus vienkāršošanas rezultātā vajadzētu uzlaboties pieejamībai un kvalitātei. Lielāka uzmanība būtu jāpievērš preventīvām un integrētām stratēģijām. Sociālās aizsardzības sistēmām būtu jāveicina sociālā iekļaušana, rosinot cilvēkus aktīvi piedalīties darba tirgū un sabiedrības dzīvē. Būtiska nozīme ir maksas ziņā pieņemamiem, pieejamiem un kvalitatīviem pakalpojumiem, piemēram, bērnu aprūpei, ārpusskolas aprūpei, izglītībai, apmācībai, mājokļiem, veselības aprūpes pakalpojumiem un ilgtermiņa aprūpei. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš pamatpakalpojumiem un pasākumiem, lai novērstu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu, samazinātu strādājošo personu nabadzību un cīnītos pret nabadzību un sociālo atstumtību.

Šajā nolūkā saskaņā ar aktīvas iekļaušanas principiem būtu jāizmanto dažādi savstarpēji papildinoši instrumenti, tostarp nodarbinātības aktivizācijas atbalsta pasākumi, pieejamie kvalitatīvie pakalpojumi un pienācīgs ienākumu atbalsts, kas vērsti uz individuālām vajadzībām. Sociālās aizsardzības sistēmas būtu jāveido tā, lai veicinātu visu to personu aptveršanu, kurām ir tādas tiesības, atbilstīgu aizsardzību un investīcijas cilvēkkapitālā un palīdzētu novērst un samazināt nabadzību un sociālo atstumtību un aizsargāt pret to visā dzīves ciklā.

Saistībā ar dzīves ilguma palielināšanos un demogrāfiskajām izmaiņām dalībvalstīm būtu jānodrošina pensiju sistēmu ilgtspēja un adekvātums gan sievietēm, gan vīriešiem. Dalībvalstīm būtu jāuzlabo veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes sistēmu kvalitāte, pieejamība, lietderība un efektivitāte, vienlaikus saglabājot ilgtspēju.